

INVĂȚĂTORUL

ORGANIZAȚIA SOC. INVĂȚĂTORILOR ROMĂNI DIN ARDEAL,
BANAT, CRIȘANA, ȘI MARAMURȘ, REVISTĂ PEDAGOGICĂ
CĂ SOCIALĂ

Redacția: Cluj, Casa Invățătorilor. — Administrația: Calea Dorobanților No. 66.

CUPRINSUL:

Cu toții la muncă	Victor Lazăr
Clujul cultural	Const. Iencica
Constatări din viața școlară	Invățătorul A.
Școala activă	Victor Lazăr
Regulele ortografiei române	* * *
Lecțiile	G. Capătă
Relații asupra diviziilor în școala primară	I. Anghelii
Cronică. — Oficiale. — Cărți, Reviste, Ziare. — Poșta Redacției și Administrației	

INVĂȚĂTORUL

ORG. ASOC. INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL, BANAT, CRIȘANA ȘI MARAMUREȘ
— REVISTĂ PEDAGOGICĂ SOCIALĂ. —

Administrator: EM. EREMIE

Apare la 1 și la 15 ale lunii.

Redactor: ANDREI PORA

Redacția: Cluj — Casa Învățătorilor. — Administrația: Cal. Dorobanților No. 66. — Cluj.

Cu toții la muncă!

În numărul de pe Maiu a. c. al revistei noastre am arătat, că între mijloacele de frunte pentru perfecționarea învățătorului trebuie să socotim înainte de toate și citirea cel puțin a unei reviste didactice. Învățătorul, care se lipsește de acest mijloc, este și ca intelectual și ca pricepător al muncii lui cu mult inferior muncitorului din fabrici sau ateliere, care își socotește de sfântă datorie să țină regulat foaia lui socialistă, propagandei căreia are să mulțumească în mare parte organizația de fer a muncitorilor și asigurarea unui traiu material invidiat de bieții intelectuali salariați ai statului.

La noi nu e însă vorba numai de partea materială a vieții. Muncitorii intelectuali, cum suntem noi învățătorii, lipsindu-se de o permanentă împospătare a cunoștințelor lor, *ruginesc* sufletește, chiar dacă ar citi 2-3 cărți de specialitate pe an. Căci ei rămân izolați de marea mișcare pedagogică din afară, în *toate* ramurile ei, cu care legătura o poate mijloci numai citirea revistelor dăscălești. Să nu uităm, că între noi și între medici e o bună asemănare. Nu suntem și nici că putem fi mulțumiți cu medicul, care ne-ar curarisi numai după metoda și știința de acum 20, 30 sau și mai mulți ani, când a învățat la facultatea de medicină. Deasemeni nici părinții pricepători și nici statul nu poate fi mulțumit să îndreptăm sufletele tineretului încredințat nouă numai după știința, câtă am prins-o în școală, mai ales că de regulă nu prea ne rămâne mult din ea. *Totul e în progres*, iar când mai ales învățătorul nu ține pas cu progresul dovedește că și-a greșit cariera.

O revistă pedagogică citită de cât mai mulți învățători își ajunge numai în parte ținta. Trebuie să știm, că în presa noastră pedagogică se reflectează icoana noastră proprie: valoarea sau nevaloarea acestei prese dovedește valoarea sau nevaloarea noastră. Și pentru că valoarea noastră să se poată reflecta cât mai bine, e nevoie de o *colaborare cât mai intețită a colegilor de pretutindeni*. E dovadă de slăbiciune profesională, când un corp didactic de capacitatea intelectuală și numerică a celui din Dacia superioară crede că 3—4 redactori însărcinați cu redactarea revistei noastre pot să dea singuri icoana adevărată a acestui corp. De aceea apelăm, acum în pragul unui nou an de muncă, cu toată căldura, ca cât mai mulți colegi să contribuie, prin *colaborare*, la înfăptuirea unei cât mai valoroase reviste. Și ca să le ușurăm aceasta muncă, cu care sunt datori față de corpul, căruia aparțin, ca și față de neamul și statul, al căror membri sunt, lăsăm să urmeze câteva îndrumări arătând mai ales *cu ce pot și trebuie să colaboreze*.

Cel ce și-a ales o temă să-și pună întâiu întrebarea, dacă rezolvirea ei sau cel puțin ocuparea cu ea contribuie cât de cât la o îmbogățire sufletească pentru învățător. Să-și facă apoi planul lucrării, când e vorba de lucrări mai mari, să consulte cât mai multă literatură în legătură cu tema aleasă, să aleagă și prelucreze din aceea ce-i pare potrivit cu planul, mai ales cu ținta. Să-și dea răgaz, să-și facă notițe după lectura sau după experiențele făcute, dacă e vorba de ceva, ce a încercat și singur. Un articol

de revistă cere o pregătire mai serioasă decât unul de gazetă. Pe de altă parte să nu se uite, că orice muncă dascălească trebuie făcută cu chibzueală și metodic. Celce și-a câștigat idei și are și bună judecată proprie, va fi în stare să dea ceva bun.

O atențiune deosebită trebuie să dea *forme*, adecă *limbei și stilului*. Vremurile au adus cu sine, că generația actuală de învățători români a avut în absoluta ei majoritate nenorocirea să învețe mai numai carte străină, dela străini sau dacă învățătorii lor au fost Români, aceștia au învățat la străini. Învățătorii peste tot și mai ales ceice vor să scrie trebuie să ajungă înainte de toate să fie stăpâni pe o frumoasă limbă românească, pe care o pot învăța citind, cu atențiune și la limbă, scriitorii noștri cei buni, lucrările cărora le avem și în edițiuni ieftine. Fiind stăpâni pe fond și pe limbă, să-și formeze un stil potrivit, natural, adecă să scrie simplu și scurt. Să se ferească de superlative, de anumite întorsături de vorbă, cari se repetă. De altminteri oricine va constată, că stăpânind materia și scriind cu dragă inimă, și stilul va fi natural, curgător.

Ce să se scrie pentru revistă? O revistă cum e a noastră, în împrejurările actuale, trebuie să fie o enciclopedie*) nu numai a învățământului și a vieții școlare peste tot, ci ea trebuie să fie și icoana activității învățătorului în afară de școală și să se ocupe și de politica școlară făcând cu totul abstracție dela politica, la noi desgustătoare, de partid.

Se vor publica deci în revistă articole tratând chestiuni actuale de *politică școlară*: situația socială și materială a învățătorului, obligativitatea învățământului și mijloacele pentru a o realiza, învățătorul și partidele politice, învățătorul ca factor moral și economic în viața poporului nostru, aprecieri și propuneri asupra proiectelor de legi și regulamente, *dacă* autoritatea supremă școlară va publica mai întâiu aceste proiecte

*) Suntem departe de culmea ajunsă de pildă de către învățătorii germani, cari au nenumărate reviste didactice, din cari unele cuprind numai articole teoretice, altele cultivă numai partea practică a învățământului din clasă, altele numai chestiunile de administrație școlară, ba există chiar o gazetă zilnică, organul Asociației generale a învățătorilor germani, care face numai politică școlară.

lucrate de obicei la masa verde, fără ca cei pe cari îi privesc să aibe cunoștință de ele. Se'nțelege, că cu cele spuse până aci nu e exhaustat numărul chestiunilor din acest capitol.

O atențiune deosebită merită și raportul între *școală și familie*.

Nu se vor exclude din coloanele revistei nici chestiunile privitoare la *învățământul normal*, care la noi, din cauza nepriceperii suficiente a rostului lui, e izolat de învățământul primar și înglobat în cel secundar, cu care nu are nici o legătură de fond. Se va arată necesitatea influențării reciproce între școala normală și cea primară.

Se vor trata apoi *chestiuni teoretice generale de ordin pedagogic*, sisteme și idei nouă. Pentru rubrica aceasta va trebui să câștigăm și colaborarea prețioasă a domnilor profesori dela facultatea de litere din Cluj, unde au să se formeze dascăli buni pentru școalele superioare în grad celor primare. Învățământul e un războiu contra neștiinței și a stricăciunii morale. În acesta, ca și în războiul obicinuit, e nevoie de un stat major, pe care noi îl avem în scrutătorii și cugețătorii, cari lucrează în camera lor căutând drumuri și mijloace nouă pentru perfecționarea în cultură a poporului. Noi învățătorii de orice grad suntem soldații de front, cari luptăm contra prostiei, a neștiinței și a lipsei de educațiune, după planul statului nostru major, având însă datoria de-a comunica experiențele făcute de noi pe câmpul de luptă pentru ca să ferim ofițerii de stat major de-a pluti în vag.

Chestiunile de *didactică, metodică generală și specială*, ilustrate cu *lecțiuni practice* își vor avea și ele locul cuvenit. Lecțiunile practice vor fi mai mult schițate, căci e imposibil a da un model de lecție, care să poată fi reprodușă în mod fonografic. În copii, ca și în oamenii mari, e prea multă individualitate, afară de aceea la orice lecție spontaneitatea în privința amănuntelor își revindecă dreptul. Li se vor adăoga, dacă se simte nevoie, și îndigitări metodice. De altminteri sperăm să putem face un curs întreg al metodicei speciale, practice, care va fi binevenit pentru mulți.

Istoria școlii și a pedagogiei a fost tratată totdeauna vitreg în revistele noastre

dascălești. Și e păcat, căci din istoria dezvoltării ideilor pedagogice, a așezămintelor de educațiune și a frământării dascăilor putem scoate mai bine și învățături și imboldul trebuincioase pentru munca noastră. Se vor da deci cât mai multe monografii ale școalelor noastre, biografii de dascăli mari, români și străini, învățători, preoți, cugetători și îndrumători. Dorim, ca în coloanele revistei să prindem și cât mai multe legende istorice în legătură cu comuna și hotarul ei, ca să salvăm de uitare ce se mai poate salva. Tot aici grupăm și dările de seamă despre mișcarea școlară din străinătate, socotindu-le drept istorie modernă.

O rubrică permanentă pot croi învățătorii colaboratori comunicându-ne *experiențele*, ce le fac în clasă între copii, în societate în atingere cu părinții, cu autoritățile; în calitate de conducători de serbări școlare, populare; munca în grădina școlară, rezultate obținute cu lucrul manual etc.; cum au înființat cooperative, bănci populare sau ce rezultate dau cele înființate și ce rol joacă în ele. Dacă e autor de *monologuri*, *dialoguri*, *mici piese teatrale* pentru serbări, să le publice în revistă, de se va dovedi că merită. Nu e exclus să se găsească vr'un coleg, care să ne dea schițe novelistice din *viața învățătorescă*, cu laturea ei tragică, dar și umoristică. Aproape toți învățătorii noștri pân' la o anumită vârstă au făcut campania cea mare, pe toate fronturile, în armata dușmană, unii în cea românească. Să nu aibă ei nimic de spus din grozăviile acelor ani?

Igiena e un copil cam vitreg la poporul nostru, cu atât mai multă atențiune trebuie să dea învățătorul *igienii școlare*, în privința căreia va trebui să ne luminăm cât mai mult.

Învățătorii noștri cei buni nu au obiceiul să-și reducă activitatea numai între pereții școlii. Poporul nostru silit de împrejurări, în Dacia superioară deadreptul oprit de guvernarea străină, a pășit mai târziu în societatea popoarelor civilizate. Timpul pierdut trebuie să-l recăștigăm repede prin o muncă îndoită, care cade mare parte tot în sarcina învățătorilor. Mult pot face în privința aceasta prin *conferențe populare publice*. Ca să-i ajutăm în direcția aceasta, vom da *schife* de astfel de conferențe și vom publica bucuos și schife de

conferențele ținute de colegii noștri.

O rubrică permanentă va fi *Revista revistelor*, cu rezumate mai mici sau mai mari, după importanța articolelor cuprinse în ele întrucât privesc învățământul primar și normal, apoi *Bibliografia* cu dări de seamă despre cărțile de interes pentru biblioteca învățătorului, a elevilor și cea populară.

La *Diverse* se vor da rapoarte despre adunările secțiilor Asociației, întâmplări din viața școlară, rapoarte dela Camere, când va fi vorba de școală, anunțuri oficiale de ale Asociației și de-ale secțiilor ei, precum și de-ale autorităților școlare. Bucuros facem loc și pentru *întrebări* de orice fel din partea cititorilor, cari au nevoie de lămuriri.

Colaboratorii revistei să nu se supere, dacă se fac îndreptări de *formă*, nicicând de fond la lucrările ce ne trimit și pentru cari fiecare își are răspunderea. La o foaie, redacția o compun colegi dintre cei mai buni și mai la îndemână. Aceștia știu, dela distanță, apreția mai bine importanța unui lucru, de aceea știu și când și ce trebuie scurtat. Nu trebuie scăpat din vedere, că spațiul de care dispune o revistă aproape enciclopedică, cum e a noastră, e restrâns. Să nu uităm apoi, că sunt colegi, cari au idei bune, dar nu le pot îmbrăca în haină potrivită. Aceștia sunt desigur mai valoroși decât cei cu fraza ușoară și cu fond mai puțin.

* * *

Cele spuse până aci constituiesc un proiect de program de muncă putând fi oricând completat de colegii noștri. Unele părți din el vor fi permanente în fiecare număr, altele vor alternă. Realizarea acestui program, care se poate săvârși *numai pe lângă colaborarea asiduă a colegilor* de pretutindeni, ar face din revista noastră o a doua școală normală, dar acum mai viie și mai înțeleasă, căci ar fi rezultatul frământărilor muncii dascălești. O astfel de muncă trebuie să impună și autorităților școlare supreme, cari văzând-o trebuie să recunoască activitatea idealistă a noastră și necesitatea rezolvirii cât mai urgente și cât mai drepte a tuturor cerințelor, cari sunt reclamate de *înălțarea socială și materială a învățătorilor*.

La muncă deci, pentru noi și pentru neam!

Victor Lazăr.

Clujul cultural.

— Muzeul limbei române. —

Printre multele instituții culturale, cu care se mândrește Clujul, la loc de frunte se găsește și „Muzeul limbei române” de sub direcția dlui Dr. Sextil Pușcariu, profesor universitar, membru al Academiei române.

Muzeul este așezat într-o vilă frumoasă și are o bogată bibliotecă cu cărți și reviste de specialitate în mai multe limbi străine. Aici se înfălnesc zilnic la muncă migăloasă, profesori adânc cunoscători ai graiului nostru și al limbilor străine, cari cu hărnicie de albină cercetează scrierile vechi, graiul din diferitele ținuturi locuite de Români și tot materialul ce le stă la îndemână, pentru a putea elabora marele „Dicționar al limbei române”

Pe lângă această monumentală lucrare, acești învățați au publicat în 2 volume mari (al 3-lea e sub tipar) culegerii de studii de specialitate sub numele „Dacoromânia”, care au fost primite cu elogii de filologii din țările apusene.

Pentru ca munca lor să fie cât mai rodnică s'au adresat prin glasul domnului director al muzeului tuturor oamenilor de bine, cari păstrează în inima lor iubire pentru limba românească, să se înscrie ca membri corespondenți ai muzeului, răspunzând la întrebările „chestionarelor” care li se vor trimite.

Materialul ce se va aduna prin chestionarul I. „Calul”, va servi la alcătuirea unui „Atlas lingvistic” al limbei române, adică clasificându-se diferitele răspunsuri, se va putea stabili pe timpuri în mod grafic cum este răspândit un cuvânt de ex. *șea* (în unele locuri se zice *tarniță*) în tot teritoriul locuit de Români.

Lucrarea aceasta ca să poată fi cât mai completă, e nevoie ca muzeul să aibă răspunsuri din toate ținuturile. Pentru ajungerea acestui scop, s'a trimis prin revizoratele școlare și învățătorime române un mare număr de chestionare. După informațiile ce le am, au răspuns numai un număr foarte mic de colegi, la această îndatorire față de limba strămoșească. Oricât de mari ar fi greutatea traiului zilnic, fie care învățător are o datorie morală de împlinit față de limba lui și nu cred să fie unul, care să nu poată jertfi pe săptămână câteva ore, ca să poată aduna pe 'ndelete materialul lingvistic, ce i se cere prin chestionarul ce i s'a trimis și în fruntea căruia a putut citi, următoarele gânduri răscolitoare de mândria națională.

„Țara noastră întregită e una dintre cele mai frumoase și mai bogate țări din lume. Mai mare însă decât frumusețea locurilor și decât bogăția lanurilor cu grâu și a comorilor ascunse în subsol este și bogăția sufletului românesc și a limbei, în care el se oglindește”.

„Nu cunosc altă limbă pe lume, în care să se poată exprima gândirea omenească atât de ar-

monios, atât de limpede și cu mădieri atât de fine, ca în limba noastră. Cu o condiție însă: să cunoaștem comoara de cuvinte de expresii și de împerecheri fericite de vorbe, pe care strămoșii noștri ne-au lăsat-o și pe care părinții noștri au desăvârșit-o, în toate regiunile locuite de Români.”

„Adunarea acestor comori neprețuite, acum, când neamul întregit poate comunica fără piedecile ce i le puneau în cale hotare nefirești, acum înainte de ce progresele repezi ale unei civilizații unitare vor șterge urmele vechi și regionale din graiul comun, este cea mai de căpetenie țință urmată de „Muzeul limbei Române . . .”

Nu-mi pot închipui un învățător român care citind și recitind rândurile de mai sus să nu fi luat hotărârea de a răspunde și la această chemare. Hotărârea luată în acest moment de însuflețire trebuie însă tradusă în faptă. Învățătorimea, în trecutul ei a luptat cu băibăție pentru apărarea graiului strămoșesc. Din sânul ei s'au ridicat folkloriști pricepuți. I. Pop-Reteganul. G. Cătană, Rădulescu Codin, M. Lupescu și scriitorul Ion Creangă autorul neîntrecuțelor „Amintiri”.

Doresc ca aceste rânduri de îndemn să aibă ca urmare: Cele mai multe premii fixate de direcția muzeului limbei să fie câștigate de învățători și îndecosebi de cititorii acestei reviste.

Const. Iencica
dir. școl. Cluj.

Constatări din viața școlară.

Înainte de aceasta cu câteva luni de zile s'a început al VI-lea an de școală românească pe pământul României întregite. Cinci ani de zile s'au scurs în noianul vecinției de când pe pământul proaspăt desrobite s'au deschis larg porțile alor mii și mi de școale de toate gradele, ca să primească în ele zecile de mii de odrasle tinere ale neamului, însășișate după cultură și carte românească.

Și după cinci ani de zile cu drept cuvânt ne putem întreba, oare ce s'a făcut în acest răstimp pentru a soluționa problema școlară așa cum ni-o impun vremurile, ce le trăim?

De sigur, în decursul alor cinci ani, la dreptul vorbind și obiectiv judecând, în genere pe terenul învățământului s'au săvârșit multe lucruri bune și frumoase, ba chiar mari. Mai ales în provinciile desrobite am ajuns să vedem *școala românească* (naționalizarea, romanizarea învățământului) dorită de noi de atâta vreme.

De data aceasta cea ce noi vrem să constatăm însă nu e faptul, că noi avem o *școală românească*, ci că oare făcutu-s'a pentru aceasta școală aceea, ce în genere garantează energia și puterea de viață a unei instituții culturale? Vrem să constatăm, că oare primit'a școala românească organizația corespunzătoare noiei ei meniri și

făcutu-s'a pentru această școală minimum ce se putea face, cu toată criza financiară, economică și greutatea de transformări sociale la cari asistăm și în cari trăim de cinci ani de zile? Și aci cu conștiința împăcată putem spune, că în această direcție nu numai că nu s'a făcut cât trebuia, dar nici atâtă cât se putea. Căci nu e destul să avem o mulțime de școli, să fie acelea românești, ci principalul e cum sunt organizate, ce se face în ele și cine lucrează în ele. Și din aceste puncte de vedere, privind lucrurile cu toată seriozitatea, putem spune, că suntem în plină decadentă față cu trecutul.

În special constatările ce le facem aci, le facem cu privire la învățământul primar (învățământul popular) și rămânem surprinși și îngrijorați de faza în care a ajuns. Învățământul primar s'a îngreunat, ca programă, s'a complicat ca sistem, s'a înrăutățit ca material didactic și ca puteri didactice, etc. Școala primară astăzi a ajuns la o răspântie cum nu s'a mai pomenit doar nici odată de la înființarea ei. Cauzele acestei stări desnădăjduite sunt multiple și variate. Și prima cauză, care este capul tuturor relelor e, că de la început nu s'a înfăptuit o muncă treptată și reală pentru reorganizarea ei. S'au spus vorbe mari, s'au făcut declarațiuni și mai mari din partea celor mari, dar rareori am văzut biziința de a se îndrepta lucrurile cu înțelepciunea și cumpănirea stărilor reale, după puterea și jertfa, ce o putea presta țara aceasta, pentru a și făuri o școală proprie și corespunzătoare scopurilor ce trebuiesc urmărite.

Voești să săvârsești un lucru bun, trebuie să cântărești puterile de cari dispui și mijloacele ce le ai la îndămână. Ori în cazul nostru cei ce în decursul alor cinci ani au ținut în mână destinele școlii, nu au prea ținut seamă de acest fapt. Unii au gândit, că odată înființate și ridicate o mulțime de școli, (fie și numai cu numele) problema culturală a neamului nostru e deslegată și așezată pe calea cea bună. Alții au complectat opera celor dintâi, desconsiderând cel mai elementor principiu, anume; că adevărata școală e adevăratul dascal înzestrat cu suflet și pregătirea de lipsă pentru așa ceva. Și în felul acesta au fost reduși anii de studiu la școală normală.

Noi credem, că dacă de la început se lua cu binisorul și se aplica la viața practică adevărul cuprins în cuvintele „Non multa sed multum“ în cinci ani de zile se putea face cu mult mai mult și mai bine, de cât cea ce s'a făcut. Așa, de la început voind să realizezi un plan vast, fără precizarea normelor și a regulilor unitare pentru toată țara, dupăcum acele norme și reguli reies din necesitățile noi situații, am ajuns să vedem școala primară într'o stare de apatie din care numai cu greu va putea scăpa și cu măcinarea zadarnică a mulței energii.

Dacă însă s'ar fi făcut odată (și cinci ani de zile a fost timp de ajuns) o lege școlară unitară

pentru toată țara, o lege scoasă din nevoile culturale, sociale și economice ce le trăim, atunci desigur n'am asista la spectacolul trist ce ni-l oferă școala (învățământul popular) în faza ei de astăzi, când analfabetismul în loc să scadă, crește mereu.

Prin urmare trebuie un punct de mănecare și n'ște norme bine stabilite pe cari nici azi după cinci ani nu le avem. Cultura și civilizația nu străbat de odată pe o suprafață anumită, ci numai treptat, ondulatoriv. Sunt centre de cultură și civilizație, cari își au raza lor de influință, ce crește sau descrește, conform intenzității cu care se lucrează. Era mai bine să se fi procedat treptat la înființarea de astfel de centre culturale, cari dupăce prelucrau materialul din jurul lor într'o rază tot mai mare, ar fi dat singure anză și puțință la înființarea altor centre în mod spontan.

Procedându-se în felul acesta, avântul ce-l lua învățământul popular desigur era cu mult mai fecund, de cât rezultatele ce se obțin în urma construirii de mii și mii de edificii școlare (și acesta un lucru destul de frumos și folositor) din cari însă lipsește adevăratul suflet dătător de viață: dascalul cerut de vremile de azi.

Nu mult dar bine trebuia să se facă ce s'a făcut. Dar evitându se procedeu real și singur ducător la scop s'a ajuns la o treptată degenerare a învățământului.

Din partea forurilor supreme ale învățământului s'a declarat în repetite rânduri, că în viața școlară trebuie să se facă o radicală regenerare, că programa de învățământ existentă nu mai corespunde nevoilor de astăzi, că pregătirea corpului didactic trebuie complectată și soartea învățătorului îmbunătățită. Și cu toate aceste, contrar tuturor declarațiunilor făcute, în realitate am văzut, că s'au efectuat lucruri regretabile. S'a introdus pe întreg cuprinsul țării un regulament și o programă recunoscute de defectuoase. Cele câteva școli normale, ce în Ardeal au mai rămas cu opt ani de studiu, cu începerea anului școlar curent au fost reduse la șapte, ba mai nou chiar la șase ani, de și odinioară se declarase, că vor fi toate complectate la șapte ani. Soartea învățătorimii în loc să se fi îmbunătățit, astăzi a ajuns să fie desperată.

Cine crede, că lucrurile sunt exagerate poftescă și cerceteze de aproape starea școalelor din majoritatea satelor noastre, unde analfabetismul este în floare, unde mulțimea învățătorilor desperați de mizeria la care au ajuns, trebuie să ia lumea în cap și să nu-și vază de școală de cât arareori, unde tânărul învățător, ieșit de pe băncile școlii entuziasmat și cu dor de muncă, e repede desiluzionat de cruda soartă ce l-a ajuns, neavând cu ce să plătească nici mâncarea la o zi la alta. Astfel numai cine nu vede drept și real își închipuie altcum.

Mai sunt și alte neajunsuri. Ce să zicem de mulțimea ordinelor contractatori venite de sus cu mare întârziere, de multe ori referindu-se la ches-

tluni deja rezolvite și cari adeseori sunt imposibil de executat. Dar plățirea neregulată a mîcului salar învățătoresc în urma nenorocitului sistem al *statelor de plată*?

Un alt morb, care roade, ca carul în lemn la rădăcina vieții noastre școlare, este mulțimea concediilor cu rost și mai ales fără rost și sistemul cum cei concediați pot să se suplinească la catedră prin orice individ, numai să poată dovedi, că e supliniit. Aprobarea din partea forurilor competente a elementelor ce fac pe suplinitorul, e dovada cea mai eclatantă pînă la ce grad se apreciază pregătirea specială în cadrele învățămîntului primar. Față cu aceasta situație, muți colegi îmbătăniți în vîrstă și cari n'au altă protecție de cît conștiința datoriei împlinite, pot cădea pe catedră în fața elevilor, căci penși le lor înaintate pentru pensionare sau, pentru concediu sunt apucate de puvoiuul formalităților din birouri, de unde numai cu greu, sau nici odată nu se mai reintorc. Sunt rare locuri în lume unde protecția și intervenție fără scrupul și fără conștiință să ridice la suprafață atîtea obscurități, ca la noi. Astfel apoi demoralizarea se începe și în rândurile celor buni, cari vād, că cinstea și munca lor asedă în locul unde s'au puși, e numai obiect de răs în ochi celor, cari de mult s'au convins, că prin astfel de mijloace mai rar se poate ajunge ceva în aceasta lume. Aceste sunt lucrurile mai bătoare la ochi, ce trebuiesc relevate în continuu. Ele se pot constata la tot pasul de cîmă orice om de bunăcîdință. După cinci ani organizmul învățămîntului nostru se prezintă cu însușirile și defectele amintite.

Ne-am fiuit de o datorie să facem aceste constatări așa sistematic cum ni se prezintă. Am făcut-o aceasta, pentru că învățătorimea conștie, vecinic închinându-se cu cucernicie în fața unui ideal, nu poate fi invinovățată de cea ce nu s'a făcut și ar fi trebuit să se facă. Ea și-a spus cuvântul, cînd a fost întrebată. Dar cuvântul ei n'a fost ascultat. Și dacă totuși și învățătorinii ar vrea cineva să i impute o parte din vină pentru starea în care a ajuns școala, acest lucru îl respingem de la noi, căci doar știut este, că fiecare țară are acea învățătorime, pe care i-a creat-o cei în drept să o creeze.

Învățătorul A.

Aviz.

Se aduce la cunoștință domnilor acționari ai Băncii Învățătorilor, că acțiunile sunt sub tipar și se vor trimite fiecărui acționar la sfîșitul lunii Decembrie, sau începutul lunii Ianuarie 1924.

Direcțiunea.

Școala activă.

I.

Înainte de războiu încă se pornise în Germania o mișcare, care țintea să valideze o nouă metodă în predarea învățămîntului, în deosebi din școala primară. Eră vorba de-a face, mai mult ca pînă acum, pe elev să învețe muncind singur ca să descopere și să-și însușească cunoștințele, de care credem noi educatorii lui, că are nevoie. S'a pus adecă drept țintă educarea spre activitate prin activitatea proprie a elevului. Frămîntările tuturor pedagogilor, cari s'au ocupat de chestiunea aceasta nouă au ajuns la rezultatul, că e vorba de-a preface școala de pînă acum într'o *școală a muncii* (*Arbeitschule*, cum îi zic Germanii) sau *școală activă*.

Autoritatea supremă școlară din Prusia s'a interesat în curînd de aceasta mișcare nouă și la 3 Nov. 1920, un comitet special a propus conferenței anume convocate spre scopul acesta următoarele directive :

1. Unității naționale a unui popor i se poate asigura existența numai dacă plăcerea spre muncă a prins rădăcini adînci la toate păturile sociale. Aceasta cere, ca munca să se îndrepteze spre spirit și spiritul spre muncă. De aceea munca, și anume cea săvîșită la obiecte concrete, trebuie să devină temelia educațiunii. Vom sărui deci, ca școala să nu fie numai o instituțiune de învățămînt, care să cultive numai individualismul, ci și o comunitate educativă de muncă. Ea are să conducă prin jocuri, formare de lucruri, creare și activitate, în mod treptat, la cîștigarea independență, prin propria putere, de cunoștințe, cari să devină valori pentru viață.

2. Încercările, cari tind înspre ținta aceasta, trebuiesc ușurate și promovate. Cei ce se ocupă cu cercetări științifice pe terenul educațiunii vor cerceta și problemele și metodele de muncă ale școlii celei nouă.

3. Pentru ca școala actuală să poată fi prefăcută în școala nouă, e nevoie ca *munca* să devină în toate școlile :

a) principiu metodic sub forma *învățării active*

b) *învățămînt manual* ca materie de învățămînt.

4. Munca socială ca principiu metodic cere următoarele :

a) Învățarea trebuie să devină o acțiune conștientă.

b) Munca concretă trebuie alăturată muncii spirituale ca parte constitutivă esențială a învățării. Îndeosebi trebuie îngrijit, ca elevii să poată face singuri experimentele.

c) Copilul trebuie să învețe a-și exprima cunoștințele și judecățile sale nu numai oral și în scris, ci și în lucrări și acțiuni.

d) Ideia muncii, care se referă la obiecte spirituale și concrete, trebuie să-și cîștige dreptul

de-a influența în mod hotărâtor asupra alegerii materiei, asupra planului (programei) și asupra mijloacelor de învățământ.

5. a) Lucrul manual e în clasele inferioare parte constitutivă a întregului învățământ și devine numai cu încetul materie deosebită; trebuie să rămână însă pe cât e cu putință în legătură reală cu învățământul.

b) Ocupațiuni folositoare pentru lucrul manual în școală sunt împletituri de papură, modelaj, vopsit și desemn, tăieturi, indoituri (împăturări), împletituri și țesături, lucrări de carton, lemn și metal, apoi lucru în grădină, la câmp, creștere de animale mici, cusut, gătit (bucătărie), gospodărie, îngrijirea de copii mici.

c) Lucrul manual se face în clasă și în atelier.

6. Lucrând copilul în mod independent cu spiritul și acționând și trupește — se joacă, modelează, creiază — educatorului i-se descoperă calitățile și aplicările elevului său cu mult mai mare claritate decât se poate întâmpla aceeași numai la instrucție. Aci se cuprinde însemnătatea cea mare a ideii muncii pentru dezvoltarea culturii și pentru alegerea potrivită, când e vorba de calea de urmat și de cariera, pe care să și-o aleagă fiecare copil.

7. Alături cu munca copilului în casă și în școală trebuie să se desfășoare și o *muncă educativă socială* de către băieți și fete.

8. Prin dispozițiuni legiferate au să se asigure condițiunile externe pentru înfăptuirea principiului de muncă și a lucrului manual. Legea să cuprindă însă numai *pretențiile minimele* înduplecând pe susținătorii școlii să crezeze condițiile, cari să facă posibilă îndeplinirea acestor pretenții.

9. a) Un atelier simplu și o bucătărie simplă ar trebui să aibă fiecare școală. Unde nu e cu putință, trebuie căutat ceva, ca să le înlocuiască. Lucrul manual în clasă se va pretinde însă pretutindeni.

b) Pentru punerea în aplicare a ideii de muncă, școala trebuie să-și asigure conlucrarea părinților și a prietenilor școlii.

10. Învățătorilor, cari cer sfat, autoritatea școlară să le dea îndrumările corespunzătoare; programe analitice obligatoare nu sunt oportune. Trebuie libertate, ca fiecare să caute calea cea mai bună. Se recomandă publicațiuni despre școala, unde se fac experimente în direcția aceasta.

11. Cultura specială a viitorilor învățători va avea a se da sub imperiul ideii muncii, iar aceștia vor grijă, ca ideea muncii să se îndeplinească după cum cere consuițuția statului.

a) Toți învățătorii trebuie să fie instruiți, cum să se ducă la îndeplinirea principiului învățării active peste tot și în singuraticile materii de învățământ. Tuturor să li se dea ocaziune a se deprinde cu formele simple ale lucrului manual. Capacitatea pentru aceasta trebuie dovedită prin examen.

b) Se vor forma, pentru învățământul manual, învățători și învățătoare de specialitate. Se vor putea angaja și persoane, cari au trecut printr'o școală profesională și s'au specializat apoi pentru munca educativă de școală. Se vor urmări și combinațiuni potrivite, ca de pildă *desemn cu lucru manual, lucru de mână la femei și instrucția în gospodărie*. Școalele de specialitate pentru aceste materii trebuie să caute o legătură cu școalele superioare.

12. Pentru a accelera înfăptuirea celor de sus, să se ceară următoarele:

a) În conțelegere cu învățătorimea se vor indica băieți și femei cu pricepere, cari să ajute la înfăptuirea ideii de muncă.

b) Se vor înființa comisii, dela cari să se poate cere sfat.

c) Se vor înființa cât mai multe școale de experimentare.

d) În școalele normale se vor deprinde elevii cu realizarea ideii despre școala activă atât pe terenul muncii spirituale, cât și pe al celei manuale.

e) Se va institui o comisiune centrală, care să adune și prelucreze experiențele făcute și care întrunește din când în când pe specialiști în conferențe comune.

II.

Dupăcum se vede din atitudinea, pe care a luat-o oficialitatea germană față de *școala activă*, și în Germania sunt încă în stadiul încercărilor. Și nici că se poate altminteri, căci și acolo, ea și la noi, lumea, chiar cea dascălească, eră nedumerită, întrebându-se: poate tinerimea noastră să învețe Religia, Limba română, Istoria etc, cu ajutorul lucrului manual? Nici nu e mirare, că se putea pune o astfel de întrebare, căci știm din Istoria Pedagogiei, că începând din jumătatea a doua a secolului al 18-lea, școala de lucru eră tot una cu o *școală industrială*, care urmăria numai scopuri practice. Eră adecă o școală pentru muncă corporală, pe când în cealaltă școală eră vorba numai de muncă spirituală.

Unii pedagogi începuseră însă încă înainte de înființarea școlilor industriale să ceară și introducerea lucrului manual în școala obișnuită. Astfel au fost *Comenius, Francke, Locke* și filantropiștii germani. Ei nu urmăreau însă prin introducerea lucrului manual scopuri industriale practice, ci vedeau în lucrul manual un contrapond față de cel spiritual, iar în depinderea mâinii la lucru cultivarea *tuturor* puterilor din om. Locke și filantropiștii mai așteptau, ca elevii lor aparținători claselor sociale superioare să învețe, muncind și cu mâinile, a cinsti munea lucrătorului manual, ba în caz de schimbare nefavorabilă a stării lor materiale, să fie în stare a-și câștiga cele necesare vieții prin muncă manuală. Chiar și *Herbert*, în secolul al nouăsprezecelea, accentuează necesitatea lucrului manual ca mijloc educativ, zicând între aitele: „Fiecare om trebuie să învețe a se folosi de mâinile lui. Mâna își are locul ei de onoare lângă limbă, pentruca să-l înalțe pe

om peste animale.“ Iar în alt loc : „Copiii trebuie să fie mereu ocupați, căci neocuparea duce la disordine și la destrăbălare“. Iar *Pestalozzi*, care la început era aderentul școlii industriale, adică al școlii cu țință practică, a revenit în curând zicând : „Industria — subînțelegându-se lucrul manual — care e numai rutină, numai o singuratică dexteritate mecanică ; care pornește numai dela exterior și se întemeiază pe impulsuri animale, nu înalță și nu nobilizează nici pe om, nici pe popor. Dar *spiritul* industriei, produs cu mijloacele curate și largi ale culturii elementare și adus în armonie cu aptitudinile mai înalte ale firii omenestii, acela este care înalță și nobilizează pe om și pe popor“. Chiar și *Rousseau* și ucenicii lui numesc experimentările și invențiile, pe cari are să le facă elevul, muncă. Dar munca în sensul adoptat de *Rousseau* nu însemnează o specialitate, o materie de învățământ, ci ea este pentru el un *principiu* important al învățământului. Principiul acesta l-a aplicat apoi în măsură largă *Fröbel* în grădinițele de copii, fără să treacă puterea lui și asupra școlilor de alt grad.

În sfârșit s'a pus întrebarea : Dar învățatul nostru nu e muncă ? Din răspunsul la această întrebare a rezultat lumina. Pedagogul german *Rilsmann* constată : „Școala activă nu o caracterizează o anumită formă a muncii, ci însăși munca și anume munca socotită ca *activitate psihică*“. Nu e deci vorba de cultură tehnică, ci de introducerea lucrului manual în învățământ ca *motor didactic*. Iar acolo, unde lucruri de mână, întâmplări din viața copiilor nu se pot întrebuința, ca de pildă la Istorie, Gramatică ș. a., vom face ca elevii să obțină rezultate pe cât se poate tot prin munca lor proprie, de data aceasta spirituală. Școala activă vrea deci să înlocuiască școala *autoritară*, care dă elevilor totul de-a gata.

III.

Înainte de-a încheia, câteva lămuriri despre *cuvântul* și *întrebările* învățătorului, care pune în aplicare principiul școlii active.

Școala activă e contra întrebărilor, la cari e posibil numai un singur răspuns. Ea admite întrebări *mai generale*, ca d. e. Ce am uitat ? Ce am putea povesti mai cu deamăruntul ? Care vrea să mai spună ceva ? Ce urmează acum ?

Cu întrebări de felul acesta se poate rezuma pe deplin cuprinsul ultimei ore de învățământ, fără ca întrebările să destăinuiească ceva pentru răspunsuri. Și mai bună e o aranjare a materiei tratate pe urmă, folosindu-ne la repetiție de puncte nouă de vedere. Îi vom deprinde să răspundă arăând seopul, urmarea, timpul, locul, alte împrejurări. Cuvântul învățătorului își menține îndreptățirea și ca povestire și dialog plin de viață și de indemn pentru creare. Când povestește, poate lăsa, cu intenție, la unele, se poate contrazice, poate chiar să fie uneori lipsit de claritate, totul ca să excite propria activitate psihică a elevilor, iar la răspunsuri corecte poate să contrazică silind astfel

pe elev să și motiveze părerea și să fie precaut la enunțarea unei judecăți.

Scopul final al școlii active e deci de-a învăța pe elevi să lucreze înșiși muncind împreună cu spiritul și cu corpul, — de-a produce o bună dispoziție pentru munca voluntară și de-a deprinde la muncă pe elev ca parte a societății în serviciul neamului.

Nu voi face un curs sistematic de metodică generală după principiul școlii active, voi urmări însă în numerele viitoare ale revistei noastre cu metodică specială a singuraticelor materii de învățământ, dând și schițe de lecțiuni practice. În articolele următoare, cele spuse aici vor fi completate cu amănunte de ordin mai mult practic, cece va fi, cred, de mai mult folos practic pentru ceice vor să adâncească și să aplice ceea ce școala activă dela învățător.

Victor Lazăr.

Regulele ortografice Române.

Regulele ortografice pe cari le dau publicității sunt stabilite de Academia Română.

Izvoarele consultate sunt „Gramatica Rom. Ioan Petran.“ Regulele ortografice de Academia Română „Gazeta școlii“ revista didactică Craiova No. 1 și 4—1922.

1. Literele alfabetului român sunt următoarele :

a) Vocale : a, e, i, o, u, ă, â, î.

b) Consonante : b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, r, s, t, v, x, z.

c) Diftongi : oa, ea.

d) Sunete derivate : ă, â, î, ș, ț, ce, ci, che, chi, ge, gi, ghe, ghi.

2. Semnele folosite în ortografia română sunt : „^“ circumflexul ; „˘“ semicercul ; „'“ apostroful, „ˆ“ accentul grav ; „,“ virgula sau sedila ; „.“ punctul ; „:“ două puncte ; „;“ virgula punctată ; „!“ semnul poruncirii ; „?“ semnul întrebării ; „...“ citațiunea ; „—“ liniuța ; „()“ paranteza ; „.....“ semnul de reticență.

3. Circumflexul se folosește asupra lui „a“ și „i“, pentru a le face : ă, î. „a“ cu semicerc devine „ă“ ; „t“ și „s“ prin sedilă devin „ț“ și „ș“.

4. Apostroful se întrebuințează când scoatem dintr'un cuvânt vocala finală, sau cea inițială. D. ex. n'am ce face = nu am ce face. M'am chin = mă închin.

5. Accentul grav

se folosește :

I. În modul *indicativ*.

c) În persoana I. singular a perfectului simplu dela verbele de conjugarea a IV. D. ex. fugii.

b) La verbele de toate patru conjugățiunile în imperfect persoana a III. singular.

	El, ea lucra.
	„ „ ședeă.
—	„ „ mergeă.
	„ „ loviă.

c) În perfectul simplu persoana a III. dela verbele de conjugarea a II, III și a IV.

II.	III.	IV.
El, ea văzû,	umplû,	lovi.

d) În timpul viitor la toate persoanele și în amândoi numerii la verbele de conjug. I, II, IV.

I.	II.	IV.
Eu voi u umblă.	ședeă.	lovi
Tu vei „	„	„
El, ea va „	„	„
Noi vom „	„	„
Voi veți „	„	„
Ei ele vor „	„	„

II. În modul *optativ*.

La verbele de conjugarea I, II și a IV. la toate persoanele și în amândoi numerii.

I.	II.	IV.
Eu aș lucra.	ședeă.	vorbi.
Tu ai „	„	„
El, ea ar „	„	„
Noi am „	„	„
Voi ați „	„	„
Ei, ele ar „	„	„

III. În *infinitiv*.

La verbele de conjugarea I, II, IV.

I.	II.	IV.
A mi dă.	vedeă.	lovi.
A-ți „	„	„
A-i „	„	„
A-ne „	„	„
A-vă „	„	„
A-le „	„	„

IV. În *infinitivul scurt* al vorbelor de conjugarea I, II și a IV a mânca, a ședeă, a ceti.

V. Se mai folosește asupra lui „i“ la nominalul plural nearticulat. D. ex. domni, oameni,

Pentru a se înconjura oare care confuzie de noțiune cuvintele: cōpii și copii, umbrele și umbrele etc. se deosebesc prin accent. D. ex. Am luat trei cōpii de pe atestat. Ce copii frumoși. Umbrele nopți. Femelle poartă umbrele.

Notă. Nu se pune accentul grav pe cuvintele monosilabe, precum nici pe cele ce se termină cu vocalele: „ă“ și „â, î“.

6. Virgula

se folosește:

a) În locul semnului exclamării, dacă substantivul vocativ se află la începutul propoziției. D. ex. Ioane, mergi afară!

b) Substantivul vocativ se pune între două

virgule când este în mijlocul propoziției. D. ex. Vrei să-ți spun, Ioane, ceva?

c) Când substantivul vocativ e la finea propoziției, înaintea lui, se pune virgula. D. ex. Culcă-te, Ioane!

d) Virgula se mai pune între mai multe subiecte. D. ex. Ceape, usturoiul, ardeiul și patâgelele sunt legume.

e) Între mai multe predicate. D. ex. Școlarul citește, scrie, desemnează și calculează.

f) Între mai multe atribute. D. ex. Școlarul, bun, ascultător, atent și diligent învață.

g) Între mai multe complimente. D. ex. Mama culege: mere, pere, prune, nuci și struguri.

h) Între mai multe adverbe de acelaș fel. D. ex. La noi, în școală, sunt 20 de bănci (loc.) luni, marți, miercuri și joi, nu vom fi acasă. (timp.) Ioan a scris: frumos, curat, atent și fără erori, (mod.) De sărăcie, lipsă, foame și mizerie, sufăr mulți oameni (cauză.)

i) Între propozițiile frazei. D. ex. Petru citește Maria scrie, iar Aurel cântă.

j) Când duă o propoziție principală urmează alta secundară. D. ex. Eu merg la școală, ca să învăț.

l) În propoziția contrasă (vezi punct e.)

m) Când o zicere se cuprinde în alta, înaintea ei și după ea se pune virgula. D. ex. Eu, pe când umblam prin pădure, am văzut o căprioară.

n) Când într'o zicere principală sunt mai multe secundare; sau când într'o zicere secundară sunt altele secundare, înainte și după ele se pune virgula. D. ex. Când eram la școală, a venit Ioan, ca să-i împrumut cartea, ce am cumpărat-o duminică.

o) Atributul substantival se desparte de substantivul lângă care stă numai atunci, când sunt în acelaș caz.

p) Unde folosim conjuncția „și“ nu punem virgulă înaintea ei. Este excepție însă când în propoziție este caz de enumerație. D. ex. Și tineri, și bătrâni, și mici, și mari erau la adunare.

(Continuare.)

Domnilor Învățători!

Faceți-vă lecțiile în spiritul școlii active!
Puneți în vederea fiecărui elev să-și cumpere

Plastilină

pentru modelarea literelor, obiectelor de întindere.

Plastilină (preparatul Dlui T. Florian prof.) este o pastă moale, foarte practică pentru modelarea obiectelor. Nu murdărește mâna, banca, etc. Obiectul modelat se întărește, apoi frământat din nou se nmoșe de căldura mâinii și se poate din nou modela. Nu se usucă niciodată. Până în prezent se importă din străinătate.

Se găsește de vânzare în tablete de câte 50 gr. à 7 Lei. O tabletă ajunge unui elev pe întreg anul. Se fabrică în diferite culori.

Depozit general la: Librăria și papetăria „Banca Învățătorilor“ S. A. Cluj.

Lecțiile.

De câte ori vine vorba despre învățământ și educație se accentuează, că învățământul trebuie să fie educativ, că prin învățământ creștem, educăm. Nu-i trece prin gând nimănui să contrazică aceste lucruri. Ceea ce e de obiecționat este, că mai mult cerem ca învățământul să fie educativ decât îl facem să fie atare, mai mult spunem că creștem și educăm prin învățământ decât le facem.

Iubite celor interesat, îți presimt perturbarea sufletească de pe urma cuvintelor de mai sus. Liniștește-te, în foc se lămurește aurul.

Marele pedagog Ioan Friedrich Herbart a zis, că nu cunoaște învățământ care să nu cultive. Cultura ce ne-o dă învățământul este materială și formală și constă din câștigare, sistematizare și aplicare și de imaginație, din provocări și cultivări de sentimente determinatoare de acțiuni, din formări de idealuri și de deprinderi; ea se efectuează în ansamblu simultan. Am putea asemăna cultura câștigată prin învățământ la plenitudinea ei integrală cu un tablou. Dar nu numai în plenitudinea ei integrală se aseamănă cultura câștigată prin învățământ cu un tablou, ci și în producerea ei. Pe cum pictorul având numai plămuirea operei sale, aceasta încă n'a devenit operă de artă până când nu a și intrupat o, întocmai și instructorul-educator, poate avea cel mai mare ideal de creștere, până când nu-l și realizează rămâne o plămuire sufletească. Pe cum pictorul trebuie să cunoască natura materialelor: lemn, pânză, vopsele și a instrumentelor de cari se servește și influința lor reciprocă, întocmai și instructorul-educator trebuie să cunoască bine natura copiilor și a mijloacelor de care se servește pe cum și influința lor. În fine, pe cum pictorul în decursul lucrării având mereu în vedere conceptul operei sale, cu fie care atingere de penel trebuie să intruzeze o parte, o nuanță constituantă armonică, întocmai și instructorul-educator cu fiecare lecție trebuie să producă o parte constituantă armonică din opera sa.

Așa dar activitatea instructorului-educator e o acțiune complexă constătătoare din o mulțime de lucrări singuratiche, cari numai în armonie cu scopul general al educațiunii, cu natura și dezvoltarea copiilor și prin folosirea conștientă a mijloacelor de cari se servește devin eficace, servesc scopul ce se urmărește prin ele. Scopul general al educațiunii: de a pregăti pe om pentru a putea progresa conștient în toate ramurile vieții culturale,¹ atât de complex și ei, nu poate fi realizat dintrodădat, ci numai pe rând. Ce privește copii, la intrarea lor în școală, sunt impulsivi, sbrudalnici: ochii, urechile și mintea li-s pretutindeni, sufletul li-e plin de bucurie, n'au astâmpăr, țiță, aleargă, dreg. Acestea sunt cauzele atenției lor impulsive, spontane și ale observațiilor fugitive, globale, pentru acestea înbesc mai mult acțiunile și obiectele

bătătoare la ochi, care li impresionează și-i desfășează și cu care se pot juca. Acestea fac ca noțiunile lor să fie sumare, abia niște conture generale concrete, individuale, iar judecata și raționamentul inductive și din cauza aceasta activitatea lor spirituală creatoare este imaginară fantastică. Conduși însă cu pricepere, încep a observa lucrurile în detaliu, a compara, a-și forma noțiuni din ce în ce mai abstracte, a judeca logic și a deduce. Prin acestea vâpăia sufletului li-se mai calmează, sbrudalnicia li-se mai domolește, încep a fi atenți mai îndelungat, prind a imita conștient, sentimentul de bucurie li-se diferențiază, se obiectivează, încep a simți că și ei sunt capabili să săvârșească anumite lucrări și să facă anumite lucruri și încep a gusta din sentimentul satisfacției muncii îndeplinite. Aceste sentimente întovărășite cu cunoștința lucrurilor și a lucrărilor dau naștere la acțiuni premeditate, chipzuite, cari aduc aprofundarea cunoștințelor, aduc experiența conștientă, pun baza cunoștințelor morale și sociale și pregătesc începerea vieții de adult. Iar mijloacele de cari se servește instructorul educator sunt cunoștințele și sentimentele. Cunoștințele sunt: de lucruri, de fenomene și de lucrări, morale, sociale și spirituale. Împărtășirea fiecărui soi din acestea cunoștințe reclamă o anumită procedură și formă de comunicare. Cunoașterea lucrurilor cere prezentare, analiză și observare și se împărtășește mai ușor prin forma de comunicare dialogică. Iar cunoașterea lucrărilor cere executarea lor, analiză, observare, și sinteză și se împărtășește mai ușor prin forma de comunicare monologică și apoi dialogică. Cunoștințele cele sociale observare și convingere și se împărtășesc mai ușor prin forma de comunicare monologică și apoi dialogică. Iar cele spirituale reclamă comparație, abstracție și sistematizare și se împărtășesc prin forma de comunicare dialogică. Folosirea formei de comunicare atâră și dela dezvoltarea psihică a elevilor. Până când la comunicarea cunoștințelor elevilor mai mici, mai nedezvoltați ne folosim mai mult de forma dialogică, fiindcă pe ei trebuie să i ținem încordați prin dese interveniri, până atunci la elevii mai mari, mai dezvoltați folosim cu mai mare rezultat forma monologică, comunicativă. De forma comunicativă ne putem folosi cu rezultat bun atunci, când elevii dau semn de interes nemijlocit pentru soiul de cunoștințe ce le împărtășim.

Din cele de mai sus reiese, că lucrarea instructorului educator e mai dificilă, mai grea decât a pictorului. Materialul operei sale: copilul, în ființa sa nu numai că variază dela individ la individ, dar se schimbă se prefăce în decursul dezvoltării sub influința nenumăratelor împrejurări și impresiuni dintre cari cele mai multe cad afară de stăpânirea instructor-educatorului. Pentru aceste motive e atât de grea educația prin instrucție: de aceea vedem atât de puțini educatori-artiști.

1. Formulată de Oto Wilmann

În urma celor desfășurate până aci s'ar pă-

rea că e aproape imposibil a lucra sistematic conștient în materie de educație prin instrucțiune, deoarece fiind natura copilului atât de variată și atât de mult supusă schimbărilor provocate de atât de felurite și independente influințe, nu se poate stabili un plan de muncă pe care să-l poți urma. E adevărat că nu se poate lucra în materie de educație ca în materie de arhitectură, unde se operează cu materii neinsuflețite, dar fiind în curat cu scopul educației, cunoscând în conture generale natura copilului și în special copiii încredințați nouă pentru instruire și educare și fiind în curat cu natura mijloacelor de educație, putem să compunem schițe călăuzitoare de acțiuni. Atari schițe sunt *planurile generale de lecțiuni*.

Să vedem ce trebuie să schițeze aceste planuri generale de lecțiuni.

Pe cum pictorul la întruparea operei sale trebuie să aibă mereu înaintea sa plămuirea ei, căci altcum se încurcă, întocmai și instructorul-educator înainte de toate trebuie să aibă în vedere scopul general integral al educației, căci altcum se rătește. Să examineze ce a realizat din ei cu elevii săi, ce urmează să realizeze și să alege materia prin care va putea mai bine realiza partea respectivă. La alegerea lecțiunii mai vin în socotință capabilitatea elevilor de a o putea cuprinde și posibilitatea de a o putea tracta intuitiv. Satorit materialul lecțiunii și scopul ei principal urmează satorirea scopurilor secundare. Educația urmărește pregătirea pentru a face pe elevi capabili să progreseze conștient în toate ramurile de cultură. Aceasta se face pe de-o parte dându-le cunoștințele necesare pentru înțelegerea celor ce urmează și va întâlni în viață; iar pe de altă parte pregătindu-le puterile pentru acestea. Astfel prin fiecare lecțiune se urmărește și o latură materială și una formală dintre cari acum va fi una scopul principal, acum alta, după cum dictează realizarea scopului general și dezvoltarea elevilor. Ales și satorit materialul lecțiunii și scopul principal și secundar al ei urmează să se satoriască metoda reclamată, de natura aceluși material. Făcut și acest lucru urmează satorirea formei de împărțire cerută de natura materiei lecțiunii și de gradul de dezvoltare a elevilor. În urmă trebuie să se aleagă acelea mijloace cu ajutorul cărora se va putea preda mai intuitiv materia lecțiunii, așa dar planul general de lecțiuni va arăta:

1. Materialul lecțiunii,
 2. Scopul principal și cel secundar ce se urmărește prin lecțiunea respectivă.
 3. Metoda reclamată de natura materialului lecțiunii.
 4. Forma de predare cerută de natura materialului lecțiunii și de dezvoltarea elevilor.
 5. Mijloacele de înțelegere cele mai acomodate.
- Planul de lecțiuni astfel întocmit ne face ca fiecare lecțiune să urmeze la timpul său, să fie

în legătură organică cu cele anterioare, să realizeze partea ce urmează din scopul general al educației, să i fie precizate părțile și mersul; ne face să avem veșnic în vedere pe elevi și apropierea lor, scopul satorit de educație; ne face posibilă prelucrarea planului special al lecțiunii; și în fine face activitatea instructorului-educator unde lucrări și armonice conștiente.

Sperez iubite cetitorule, că după acestea îți va fi trecut perturbarea sufletească cauzată de cuvintele dela începutul acestor rânduri.

G. Capătă.

Relații asupra diviziilor în școala primară.

Solicitat de mai mulți colegi în această chestiune și în urmă și de revista noastră „Învățătorul”, care totdeauna a căutat să vină în ajutorul colegilor cu tot ce-a putut, îmi fac o plăcută datorie de a da câteva relațiuni asupra diviziilor în școala primară sătească, fără pretenția de articol de revistă.

Față de împrejurările în care își dezvoltă activitatea școala primară dela sate, a făcut pe legiuitor să ajungă la convingerea, că materialul ce se poate parcurge la orașe în 4 ani, la sate, în școlile cu mai puțin de 4 învățători nu se poate parcurge același material, decât în 5 ani.

Tot legiuitorul, din lipsa de localuri de școala și mai ales de învățători și pentru a simplifica munca învățătorului, a împărțit cele cinci clase în trei, părți numite divizii, astfel: clase I, formând divizia I, clase II și III unite, formând divizia II și clasele IV și V unite, formând divizia III.

Iată cum se conduc aceste divizii: la școlile cu trei învățători, fiecare din ei conduce câte o divizie. Unde sunt doi învățători, unul conduce divizia cea mai populată, iar al II-lea, celelalte două divizii unite, făcând învățământul pe jumătăți de ore, lucrând direct cu una și indirect cu cealaltă în aceeași oră. La școlile cu un singur învățător, dânsul conduce toate diviziile. În cazul când numărul școlărilor nu trece peste 80, toate diviziile vin deodată la școală și atunci învățătorul lucrează direct cu una și indirect cu celelalte două și tot așa pe rând cu toate în aceeași oră. Când numărul școlărilor trece însă peste 80 în cele trei divizii, la un singur învățător, atunci se face învățământul pe jumătăți de zi, astfel: în o jumătate din zi, aduce divizia cea mai numeroasă, singură, iar în cealaltă jumătate din zi pe celelalte două divizii, preferindu-se prima jumătate din zi pentru diviziile II și III, iar pentru divizia I, jumătatea a II-a din zi, pentru că această divizie are mai puține ore, săptămânal.

În privința felului cum este împărțit materialul de predat în cele trei divizii, este a se consulta programa analitică, care prevede: în divizia I, la

școalele cu cel puțin doi învă. să se predea același material, ca și în clasa I, dela școalele urbane, sau tip urban, cu patru învă. Când școala are numai un singur învă. se face deosebire numai la obiectul Aritmeticii, căci în acest caz în loc să se predea numerele până la o sută, se predau numai până la 20 cu operațiuni în cuprinsul lor.

În divizia II elevul stă doi ani de aceeași material de propus în această divizie este împărțit în două părți egale: materialul anului întâiu și materialul anului al II-lea, care se află în programa analitică a școalelor rurale (sătești), ce au mai puțin de patru învă.

Introducându-se pentru prima dată, în Ardeal, sistemul diviziilor, logic este ca anul acesta să se parcurgă cu elevii diviziilor materialul anului întâiu, iar în anul școlar viitor, 1924—1925, să se parcurgă materialul anului al II-lea, întocmai cum e prevăzut în programa sus menționată, respectându-se această alternativă și în anii viitori.

La fel se procedează și pentru divizia III, care este compusă din cl. IV unită cu a V-a.

Promovările dintr'o divizie în alta se fac pe baza notei generale, observându-se ca nici o medie pe grupe să nu fie inferioară notei 5, în cazul când se notează elevii cu 1 până la 10, sau notei suficient, în cazul când elevii sunt notați cu 1 (foarte bine), 2 (bine), 3 (suficient) și 4 (nesuficient).

La promovările din clasa II în a III-a și din clasa IV în a V-a, adică în clasele din aceeași divizie, nu se ține seamă de notele obținute în cursul anului, căci conform legii și elevii cari n'au obținut nota de promovare sunt promovați în clasa următoare. Cei cari obțin note de promovare la finele clasei III și n'au obținut pe cea dela finele clasei a II-a, cu toate că aceștia, conform legii, au fost promovați în clasa a III-a, vor depune un examen din obiectele la care nu obținuse nota de promovare din clasa II în a III-a și numai în cazul când răspund cel puțin pentru nota 5 sau suficient, vor fi promovați în divizia a III-a.

Aceasta se întâmplă numai la divizia a II-a, căci la finele diviziei a III-a, clasa a V-a, vor depune examenul de absolvirea cursului primar și nu mai e nevoie de alt examen, chiar dacă la promovarea din clasa a IV-a în a V-a nu obținuse nota de promovare, dacă reușesc la cel de absolvire, care este singurul examen ce se dă în tot cursul școlii primare.

Privitor la înscrierea elevilor veniți dela alte școale, se observă următoarele:

I. Dacă școala la care se înscrie elevul are patru învă., adică e cu patru clase și elevul vine dela o școală împărțită pe divizii, el se înscrie în clasa în care a urmat în anul precedent, rămânându-i a face, cu chipul acesta, până la finele cursului primar, același număr de ani, câți ar mai fi avut de făcut la școala dela care a venit. Excepție se face numai cu elevii cari au promovat din clasa I la o școală cu cel puțin doi învă., aceștia se înscriu în clasa II.

II. Când școala la care se înscrie elevul e împărțită pe divizii, adică e cu cinci clase și elevul vine dela o școală urbană, cu 4 clase, el se înscrie în clasa următoare.

Cam acestea ar fi relațiile privitoare la școalele primare în care se aplică sistemul diviziilor, după cât memoria mă ajută, căci trebuie să mărturisesc, că a trecut mai bine de opt ani, de când n'am mai avut ocazia să practic acest sistem și când scriu acestea, n'am la îndemână nici regulamentul cu programa analitică. Așa că pentru o mai bună edificare, recomand colegilor regulamentul cu programa analitică, care se poate obține dela Onor. Minister al Instrucțiunii Publice, prin Revizoratele școlare. De altfel autorii de manuale didactice din România veche, unde s'a practicat și mai înainte acest sistem, au toate cărțile întocmite și după sistemul diviziilor, cu materialul împărțit pe ani, conform programei analitice în vigoare.

Dau aceste relații fără nici un comentariu și fără nici o pretenție, numai în credința că aduc colegilor, cari n'au avut ocazia să practice acest sistem, un serviciu momentan.

Cluj, 18 noembrie 1923.

I. Anghelii.

Cronică.

„Asociațiunea din Sibiu“ și-a ținut anul acesta adunarea generală în Timișoara. Decursul ei e cunoscut din presa zilnică, de aceea fixăm în revista noastră numai datele principale de ordin cultural spicuite din raportul Comitetului central.

„Asociațiunea“ are 82 *despărțăminte*, cu patru mai multe decât anul trecut. S'au mai constituit anul acesta alte cinci *despărțăminte* și mai sunt pe cale de constituire 13, așa că în curând vom avea o sută. Pentru atingerea scopului urmărit de „Asociațiune“, *cultura poporului*, e hotărâtoare în cele mai multe *despărțăminte*, anume în cele cari nu au centre culturale mai mari, activitatea pe care o dezvoltă corpul didactic și preoțimea prin câștigarea de membri, prin ținerea de conferințe, prin răspândirea de cărți, prin aranjarea de expoziții locale. *Agenturi sătești* are Asociațiunea 2207. Învățătorul e conducătorul firesc al acestor agenturi.

Construirea *Caselor naționale*, în cari au să se concentreze toate manifestările culturale dintr'o comună, întâmpină greutăți mari din cauza cheltuielilor enorme pe cari le reclamă și a puținei râvne culturale, care caracterizează timpurile actuale.

Noi Românii suntem, în privința culturii, gradul cărei se măsoară înainte de toate după *știința de carte*, în coada minorităților din Dacia superioară. Și „Asociațiunea“ ține să micșoreze acest rău, de aceea a reînțepit *curturile de analfabeți*, în cari să învețe carte țineri și bărbați, cari n'au avut parte de școală. Pentru ceice țin astfel de cursuri s'au hotărât anul acesta zece premii de câte 250 lei.

În *Biblioteca populară* a „Asociațiunii” au apărut anul acesta numai șase broșuri, una scrisă de chiar Regina noastră Maria. Cheltuielile mari de tipar pe deoparte, lipsa de sprijin la răspândirea lor pe de altă împiedică dezvoltarea mai mare, necesară, a acestei biblioteci.

„Asociațiunea” administrează o avere de aproape două milioane de lei, în care nu e socotită valoarea imobilelor. Pentru înmulțirea acestei averi, Asociațiunea a căpătat dreptul să vândă *lozuri de loterie*, împreună cu premii în bani și cărți.

Numărul membrilor „Asociațiunii” e numai de 15214. Din aceștia, 591 sunt fondatori, cu taxa de 400 lei odată pentru totdeauna; 2099 pe viață, plătiind 200 lei odată pentru totdeauna, 5603 activi, cu taxa anuală de 20 lei și 6417 ajutători cu taxa anuală de cel puțin 10 lei. Taxa de membru fondator la Muzeul central din Sibiu e de o mie lei. Îmbucurător e, că în unele despărțăminte au început să se înscrie și țărani ca membri activi. Frumoase ajutoare în bani s'au primit de la Românilii noștri din America. La sate, câștigarea de membri cade mai ales în sarcina învățătorilor, cari se vor strădui să nu mai fie comună politică și bisericească fără a fi membră fondatoare la Asociațiune.

*

Reforma învățământului. În sesiunea actuală a Corpurilor legiuitoare se va pune în discuție Reforma învățământului. Ne bucurăm, că în sfârșit, va veni și rândul acestei reforme, pe care o așteptăm de atâta vreme. Asupra felului cum este întocmită, ne vom pronunța atunci când o vom cunoaște.

*

Legea Pensilor. Tot în sesiunea actuală se va alcătui legea pensilor. Noi ne-am spus cuvântul asupra acestei legi în numărul trecut. La vremea sa vom susține aceste deziderate în fața celor în drept.

*

Conferențiarul „Asociațiunii”. Pentru a putea desvolta o activitate culturală cât mai rodnică, mai ales la sate, „Asociațiunea” a angajat un conferențiar-propagandist în persoana d-lui *Ioan Neagoe*, care are să îndeplinească următoarele îndatoriri:

1. Să organizeze de nou despărțămintele și agenturile cari nu lucrează;
2. să organizeze despărțăminte și agenturi nouă, precum și biblioteci populare și case naționale;
3. să înscrie membri noi de toate categoriile și să vândă cărțile și broșurile Asociațiunii;
4. să țină și să publice prelegeri populare, îndeosebi pentru înființare de bănci populare și cooperative sau tovărășii de comerț și
5. să înființeze astfel de bănci populare și cooperative.

Conferențiarul-propagandist al „Asociațiunii” va găsi în învățătorii noștri, ca și în trecut, zeloși colaboratori.

În ziua de 2 Decembrie a. c. se va ține în București un congres de o zi în chestiunea situației materiale a corpului didactic. Colegii sunt invitați a participa în număr cât mai mare și în special fiecare secție județeană să trimită cel puțin doi delegați.

*

† **Nicolae Alergea** fost inv. director al școlilor primare din Mehadia a încetat din viață la 14. Oct. 1923 în etate de 57 ani. L-am cunoscut ca pe un adevărat dascăl harnic și muncitor. Moartea nemiloasă l-a răpit din sânul dascălimei prea de timpuriu. Fie-i țâțna ușoară.

*

† **Gheorghe Rădoi**, unul din generația veche dascălească, care la împlinirea idealul visat și a oferit serviciul său neamului — s'a stins din viață în comuna sa Ruleni. — Odihnească în pace.

*

Pentru cultura poporului, la sate și orașe. Între minoritățile din România nu e nici una, care să înțeleagă așa de bine importanța culturii și să și lucreze pentru răspândirea ei ca cea săsească. Fiind cititul la Sași foarte răspândit, de altă parte cărțile germane ajungând la prețuri inabordabile pentru cei mai mulți, conducătorii lor au înființat biblioteci, din cari se pot împrumuta cărți pe lângă o taxă trimestrială modestă pentru împrejurările de acum. S'a înființat mai întâiu o bibliotecă ambulantă pentru meseriași și săteni, apoi una mai mare, decâteva mii de cărți de cuprins literar și științific, pe seama intelectualilor de la orașe și sate. Taxa de membru pentru trimestru e de 42 lei, afară de aceea fiecare trebuie să depună o cauțiune (garanție) de 100 lei. Fiecare membru primește câte două opere, deci un grup de cinci membri primește zece.

S'au gândit însă și la cultura de specialitate a *învățătorilor*. S'a format pentru fiecare învățător o bibliotecă cuprinzând opere apreciate din Pedagogie, Istoria pedagogiei, Metodica specială a tuturor materiilor de învățământ, lucrări speciale mai mari, cari tratează Istoria, Geografia, Științele etc., apoi operele principale literare germane. Învățătorul care vrea, primește o astfel de bibliotecă specială, iar prețul ei, care e ceva peste două mii de lei, îl plătește în rate mici.

Iată o chestiune, asupra căreia ar trebui să se cugete și *Secțiile* Asociației noastre învățătoresci.

Cum pot câștiga învățătorii bani?

Dacă se angajează să facă asigurări de foc, viață, grindină și zestrea fetelor la Prima Ardeleană Soc. de Asigurări Generale Cluj (fosta Banca Generală de Asigurare Sibiu).

Oficiale.

Adunarea generală a învățătorilor din județul Bistrița-Năsăud.

Învățătorii din acest județ s'au întrunit la 27 Oct. a. c. în orașul Bistrița, în număr complet, pentru a desbata chestiuni școlare, probleme pedagogice și de metod, asemenea chestiuni profesionale și de interes general.

La adunare au participat dl. prefect Solomon Haliță inspector gen. în învățământ, Dr. L. Scridon prefect în pensie, E. Domide directorul liceului de stat cu întreg corpul profesoral al liceului și a școlii medii de fete. I. Pavel revizor școlar cu întreg personalul de control, I. Curtean dir. de bancă, etc. doamne și domni cari se interesează de școală și învățământ.

Prezența demnă, conferințele instructive, discuțiile susținute la nivel, solidaritatea exemplară, etc. au contribuit în mare măsură la ridicarea prestigiului acestor „luminători” și devotați muncitori întru educarea mulțimei și întărirea culturală a neamului românesc.

Între conferențieri amintim pe dl. Dr. L. Scridon, care a vorbit despre: „marele dascăl: Vasile Nașcu” învățător pe vremuri în Năsăud. Conferențiarul scoate în relief multe merite a celui ce a fost V. Nașcu pe teren școlar, național, politic și economic. În special munca și stăruința neînfrântă întru câștigarea, pe vremuri, a drepturilor „grănițaresti”.

I. Șuteu Inv. în Galați a vorbit foarte frumos și temeinic studiat, despre: „Pedagogia lui Iohn Deweg, iar I. Costea Inv. în Bistrița despre: „Lucrul manual, muzica și gimnastica în legătură cu școala activă”. Dl. Costea, care a luat parte la cursurile dlor inspectori Saxu și Nicolăscu a făcut un bun serviciu învățătorilor din acest ținut, arătând importanța acestor studii și promițând ținerea mai multor prelegeri practice.

Aceste două conferințe științifice au dezvoltat un interes viu între învățătorii prezenți și au provocat discuții instructive. Principiile pedagogice preferate în legătură cu „școala muncii”, sunt greșit interpretate de aceia, cari cred că aceasta schimbă școala primară în școală profesională, muzicii și gimnasticii. Din contră; scopul ei este ca să pună în funcțiune toate organele și simțurile elevului, armonizând munca spirituală cu cea fizică, spre deosebire de școala veche verbalistă și plină de mecanisme; memorisări și teorii seci, cari împiedică judecata, lămpește memoria și ține încătușată inițiativa proprie, pe care învățătorul este chemat numai pentru a-o dirija și-ai da directive sănătoase. De altfel oratorii în cursul discuțiilor au fost conduși de aceste considerațiuni.

Dintre deciziunile mai însemnate amintim următoarele:

1. Federalizarea tuturilor asociațiilor provin-

cială într-o „Asociație generală a corpului didac. primar din întreaga Românie” S'au fixat și unele principii generale cari s'au comunicat comitetului central al Asociației.

2. Chestiunea salarizării, s'a deslegat prin hotărârea de-a pretinde la locurile în drept pentru învățătorii de toate gradele 80% din leafa profesorilor secundari, cu toate accesoriile. Aceasta privitor la noua salarizare, începând cu 1 Ian. 1924. Referitor la noul spor — „Curba Lalescu” — care nu numai că nu este în raport cu scumpețea de azi, dar este deadreptul, jignitor pentru tagma dascălească, — s'a cerut majorarea aceluia. Întru cât aceste cereri juste nu vor fi satisfăcute, adunarea invită prezidiul Asoc. să convoace în acest scop, de urgență un „Congres extraordinar” pentru ca învățătorii din întreagă țară, unitari și solidari să spună ultimul cuvânt, hotărât și irevocabil.

3. Învățătorii din jud. B.-Năsăud vor interprinde la vara anului viitor o excursiune de studii în provinciile țării. În scopul acesta se pune bază la un „cor” al asociației jud. pentru cultivarea muzicii și crearea fondurilor.

4. Roagă direcțiunea „Băncii învățătorilor” din Cluj, să deschidă în județul nostru două filiale: a băncii și a librăriei învățătorilor, promițând nu numai sprijin moral, dar și material, etc.

Prezidiul a făcut o dare de seamă reasumativă despre activitatea membrilor. Ne-a surprins plăcut cu deosebire activitatea extrașcolară bogată și rodnică, săvârșită în decursul anului expirat.

Referitor la nouă programă și executarea ordonanțelor, Dl. revizor școlar, I. Pavel, cu tactul și pricepera-i cunoscută a dat tuturilor lămuririle necesari. În sfârșit s'a reales și întregit vechiul comitet în frunte cu dl. G. Todoran, îmbătrânit în muncă devotată carierei și tagmei din care face parte. Despărțirea a fost cordială, bunete raporturi dintre colegii acestei secții județene s'au oțelit prin manifestarea dorului de-a perfecționa școala și învățământul prin voința firmă de muncă și întrecere în activitatea multilaterală a învățătorului de azi, și prin perfecta înțelegere și solidaritate care pune în respect chiar și pe participantul strein.

Secția județeană Turda-Arieș a învățătorilor.

CONVOCATOR.

Domnii învățători și învățătoare de pe teritoriul județului Turda-Arieș prin aceasta se convoacă la adunarea generală extraordinară care se va ține în ziua de 29 Noembrie 1923 în sala cea mare din palatul prefecturii în Turda orele 10 a. m.

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Salarizarea.
3. Fuzionarea sau federalizarea As. Trdns. cu celelalte As. Inv. din țară.
4. Eventuale propuneri.
5. Închiderea adunării.

Dlor Colegii! Adunarea aceasta o am convocat în baza hotărârei Com. central adusă în ședința din 31 Oct. a. c.

Nici când nu s'a simțit mai tare lipsa de a ne consulta ca acum. Trăim zile grele și dela numărul celor prezenți și dela hotărârile ce veți aduce a'ârna succesul luptei pentru revindicarea drepturilor noastre călcate în picioare cu atâta nepăsare. Pe noi ne-a caracterizat în totdeauna modestia și după cum vedem această vârtute o am practicat în măsură prea mare, conducătorii țării o au socotit de lașitate. Să dăm deci dovadă că nu suntem o turmă de tuns și muls, ci o tagmă cu scaun la căpătâi și deamăn de băgat în samă.

Veniți cu toți să spunem țării că suntem slugi credincioase, dar vine iarna și suntem goli de haine și rupți de foame.

Turda la 31. Oct. 1923.

Din ședința Comitetului central.

Mureșan secr.

T. Oțel preș.

Fondul Gheorghe Lazăr.

În zilele acestea s'au expediat încunoștințări oficiale de către casierul general al „Fondului Gheorghe Lazăr”, învițându-se toți colegii ca să-și achite taxele curente și restante.

Indemnăm și din acest loc, și rugăm cu toată stăruința pe toți membrii, ca să și achite aceste taxe, pentru ca să ne putem și noi face datoria față de angajamentele luate.

Cluj, 1. Nov. 1923.

Dr. Gh. Vilt preș.

Andrei Pora secr.

Cărți, Reviste, Ziare.

I. Nisipeanu. Știința pentru copii sub formă de povestiri. R-Vâlcea 1923, prețul 8 lei. Acesta este titlul primei broșuri din colecția de cărți pentru copii, pe care o va publica d. Nisipeanu. Broșura primă cuprinde 10 povestiri traduse și adaptate după cunoscuții scriitori pentru copii și tineret: I. H. Fabre, H. Scharrelmann, W. Seeman, Gansberg, Miss Sara Bryont. Într-o limbă plină de imagini se face cunoscut copiilor o mulțime de lucruri interesante, începând cu binefacerile unei raze de soare și sfârșind cu viața unei stejar urmărită chiar dela ghindă căzută în pământ. Copiii dela sate pot cunoaște din aceste povestiri o parte din viața de oraș, iar cei dela oraș citind cărticica își dau mai bine seama de o mulțime de lucruri din jurul lor.

I. Nisipeanu. — Școala activă, cartea a doua *Didactica*. Tip. D. Apreotesei, R-Vâlcea 1923, prețul 30 lei. — În cartea întâi d. Nisipeanu a expus principiile filozofice cari stau la baza școlii active, iar în cartea de care ne ocupăm vorbește despre următoarele chestiuni: 1. Creșterea spontană și educația; 2. Problema educației; 3. Scopul educației; 4. Formarea educatorului; 5. Psihologia copilului ca bază a metodelor educației și instrucției; 6. Mijloacele educației și instrucției; 7. Forma exterioară a învățământului; 8. Principiile generale didactice.

La sfârșit dă o bună bibliografie de cărți pentru învățători.

Scopul principal pe care-l urmărește autorul prin cartea aceasta o spune însuși la sfârșitul precuvântărei: „Pedagogia trebuie să fie o artă, dacă nu vrea să fie o adevărată ucigașe de suflete de copii. Să dea oare cari sugestii de principii și de mijloace pentru croirea acestui drum în pedagogie, e unica țință a cărții acesteia”.

Cartea aceasta însemnează croirea unui nou drum în literatura noastră didactică. Valoarea ei fiind atât de mare vom mai reveni asupra ei într'un număr viitor.

I. Nisipeanu — Filosofia școlii active. R-Vâlcea, 1922. Prețul 10 lei.

Const. Mureșanu — Educația engleză, însemnări și învățăminte. București, 1923, prețul 10 lei. Pagini interesante despre viața ce domnește în instituțiile de educație din Anglia.

Const. Iencica

Pentru naționalizarea școlii noastre.

Învățământul limbii române, introdus oficial în școlile minoritare și transformate din regiunile poliglote și înstrăinate ale țării noastre, a fost până acuma împreunat cu multe și mari greutăți.

Cauza e lipsa unei metode practice, bazate pe experiență, de care să se conducă învățătorul la predarea acestui obiect de instrucție într'o școală cu elevi, cari nu cunosc de loc sau foarte puțin limba statului român.

Toate sistemele metodice și didactice, în genere cunoscute și practicate până acuma la predarea limbii române unor copii de altă limbă maternă, nu s'au validat de loc sau foarte puțin, căci succesul a fost de multeori minimal.

Cea mai răspândită și mai regulat întrebuințată metodă la predarea limbii române în școlile minoritare a fost aceea, de a traduce înțelesul cuvintelor românești în limba străină respectivă, și a face poate și câteva exerciții gramaticale. Prin aceasta însă nu s'a putut nicări ajunge ținta, ca copiii să poată conversa sau întrebuința limba română în viața practică.

A fost deci de neapărată lipsă o îndrumare nouă, o metodă mai practică.

Și aceasta ne-o arată nu numai în teorie ci și prin modele de lecțiuni practice d-nii *Teofil Reus*, revizor școlar al județului Cotmani și *Stimion Rușceac*, institutor în Cernăuți, într'un povățitor merodic, alcătuit de d. lor, care a apărut de curând în editura „Glasul Bucovinei” din Cernăuți, și poartă titlul: „Lecțiuni practice de limba română”. Acești valoroși bărbați ai școlii românești din Bucovina au muncit ani de-a rândul pentru îndrumarea culturii românești în pășile înstrăinate ale Bucovinei și au avut deci prilejul să cunoască din experiența proprie, la fața locului atât piedicile și greutățile cât și mijloacele potrivite pentru învățarea limbii românești în școlile minoritare sau înstrăinate.

Și experiența lor i-a învățat, că cel mai potrivit mijloc pentru atingerea țintei dorite în aceasta

privință, *de a învăța pe copiii neromâni a vorbi românește în mod practic și numai în această limbă, așa cum își învață mama copiii ei brudii să vorbească.*

Pe acest principiu nou și practic se bazează cartea amintită a numiților autori. Ea e nu numai actuală ci și absolut necesară atât pentru învățătorii neromâni, cât și pentru cei români care predau limba română în școlile minoritare sau transformate și deci nu se pot înțelege ușor cu copiii, cari cunosc deacasă numai altă limbă străină.

Întrebuințarea metodei practice, îndigete în cartea amintită, va putea avea numai decât efectul, că copiii de altă limbă maternă vor învăța mai ușor limba română, iar după o instrucție de 2—3 ani vor și vorbi o destul de bine.

E de recomandat deci cu cea mai mare căldură această carte tuturor învățătorilor și profesorilor dela școlile minoritare și transformate din țară, și tuturor celor ce au interes și dragoste pentru limba statului nostru.

Și nu mă îndoiesc, că și autoritățile școlare în drept, cari au chemarea și datoria, de a îndruma pe cărări bune naționalizarea școlii statului, nu vor evita de a prețui și a recomanda cartea numiților autori. Ea se poate procura dela librăria „Ostașul Român” (Anton Roșca) în Cernăuți, strada Templului, și coastă 25 lei plus porto.

Simeon Reli
profesor titular secundar

Posta Redacției și Administrației.

S. Zarva Prigor. Vă rugăm să nu vă supărați, dacă din greșală ați fost provocată pentru achitarea abonamentului, când Dvoastră ați plătit deja. Noi avem mai multe și mai grele prilejuri de întristare, când vedem registrele împodobite de numele ațător on. restanțieri, cari — între noi să fie zis — își aduc prea rar aminte de noi.

B. Mihail Rătești. Ar fi ceva... dar totuși nu-i. Că revista e oficială pentru învățători, a decis-o Congresul — dar ca să v'o trimit gratuit — nu.

E. S. Mintiul Gherlei. Revista „Idea” nu o puteți abona la noi, ci în București, str. E. Văcărescu No. 6.

Ion P. Racota. Așa-i viața: tristă și fără rost... și însuportabilă de scumpă. Observările d-tale sunt adevărate, dar noi din ele nu putem plăti datoria la tipografie.

N. Bucur. Nu aveți motivul a vă supăra pe noi, când executăm hotărîrea adusă de Congres. „Dar D-zeu e bun. Măna lui s'ă întinsă de-asupra capetelor noastre și ne grăiește...” Nu, — *măna nu grăiește*, dar îi amenință pe cei cari scriu fără a se gândi — ca-d-ta.

George Rotar primar în Beșa. D-ta prea te sui sus; fusceii scării sunt slăbuți, scările și stau să troznească. Adecă cum? de când sunteți primar ați uitat că ați fost și învățător în Beșa și ați abonat o revistă?...

Diracțiunea școlii centrale Hunedoara. Primit Lei 50 — Revista să expediază regulat. Reclamați la oficiul postal.

T. O. Turda. Colecta s'a amânat pentru ianuarie când așa se aude că vom avea salariu de bază 6000 lei. De altfel invenția nu-ți lipsește.

E. P. Poiana. Privitor la matriculă și registru catalog vă putem da următoarele instrucțiuni: 1. Școlarii să scriu în matriculă, în ordine alfabetică din listele de înscriere și intru cât nu aveți acestea liste din vechea matriculă ardeleană, începându-se cu cei din clasa ultimă a IV a la școlile urbane și rurale cu 4 învățători, a V-a la celelalte școlile rurale și sfârșindu-se cu cei din cl. I. Școlarii, cari se înscriu după începerea anului școlar li se dau paginile următoare, în ordinea înscrierilor, fără considerație de clasă în care se înscriu. 2. Fiecare matriculă compusă din 200 pagini identice, au un număr de ordine: No. I. se va da primei matricule în care se vor începe înscrierile la începutul anului școlar. No. II. celei care se va începe după umplerea celei cu No. I. și așa mai departe.

Din matriculă se indică în registru catalog în ordine alfabetică cu indicările relative la nume. No. matriculei se scrie cu cifre romane I—II. Nrul matricular al școlarului cu cifre arabe. Categoria din care face parte școlarul se arată în sub-rubrica respectivă, printr'o linioară verticală. Absențele se notează în rubricile ce arată data zilei în care se țin lecțiunile, cu o linioară verticală pentru absențele din orele antimeridiane și cu o linioară orizontală — pentru absențele din orele postmeridiane de exemplu:

	1	2	3	
1. Crăciun Ion .				Prezent la școală în toate 3 zile.
2. Ardelean Vas.	1	1	—	Absent dimineața la 1 și 2 a luni și după amiaza la 3 a luni.
3. Oltean Alex. .			1	Prezent întreaga zi la 1 a luni, absent după amiaza la 2 a luni și absent întreaga zi la 3 a luni.

Absențele motivate se deosebesc printr'un mic cerc (O), care taie linioarele de absențe: de ex (O) abs. nă antimeridiană motivată: ⊖ abs. postm. motivată (O) ⊖ ambele abs. din aceeași zi motivate. La finele unei, absențele se însemnează și se trec în cifre în rubricile respective.

P. Valer. Aveți dreptate. A se face temul nu e totdeauna o dovadă de superioritate.

Mai multora. Am publicat în atâtea rânduri că intru cât nu primiți revista regulat să o reclamați la oficiul postal de acolo. Celor cărora le lipsesc din colecție vre-un număr să se adreseze la Administrația revistei.

Radicalistului: Timeo Danaos et dona ferentes. Mă tem de Greci, chiar când fac daruri (zeilor.) Se întrebuințează ca să arăți că trebuie să te temi de dușmani chiar când sunt amabili, darnici.

Totți acei învățători cari nu și au achitat abonamentul sunt deja dați spre înprocesuare adv. Dr. Valer Roman.

In abonament pe 1923.

I. Bucur Mogosvlea-barnei, G. Man Vadu Crișului, Ana Mateiu Baia de Arieș, Iuliu Bologa Turda, C. Velcu Topleț, P. Cepău Obreja, Petru Rusu Brad, I. Câmpean Varmaga, Lazar Ciorman Bocșa montamă, Simion Paulescu Saroșul Furcesc, I. Istrate Prîslop, G. Șermeșan Mititei, P. Rognean T. Irimeș, Adron Petre, Teodor Zăgreau, G. Mihaica, Const. Mihaica, Claudia Reihertn. Ilieș, Florica Găzdac m. Muresan învățători Năsaud, Catinca Borza Nemigea ung., I. Zinvelin Zagra, Nic. Mihaese Salva, Valeria Boderca Salva, Sam. Berendi Telcui, Carol Henciu Telcui, Pavel Fetti Poieni, I. Braicu Bichis, Oniță Braicu Bichis, Greg. Dregan Mocod, D. Rus Mocod, Nic. Burduhos Rebrîșoara, G. Ciocărlă Parva, I. Boros Rebramare, D. Eremeiu Rebra-mare, Macedon Cuita Rebrîșoara, D. Irini Rebrîșoara, Nic. Pop Rebrîșoara, Maria Terente Romuli, Ion Pavelea Runc, Leon Fetti Suplai, Ion Micu Zagra, Ion Ziveliu Nimigea ung, Ilie Petrean Mintui, Ion Dregan Mintui, Gav. Avram Taure, Dionisie Major Năsaud, Victoria Clujan Telciu, Stefan Huzoni Memigia rom, Ion Mureșan Telciu, Ion Mihaese Salva, Ion Popitan Nepos, Anton Demian Hordou, Oct. Mărcus Năsaud, Ilie Mateș Buces, Aron Aslău Bulzesti, Alex Florea Cărstău, I. David Cărstău, T. Lupea Cugir, Ion Todor Curechui, Paraschiva Hanches Giord, Ispas Hiliortoc Godinești, Atanasie Roman Grohot, I. Tomescu Mana, Laza Lazar Mesteacăn, Nic. Popoviciu Mărtinești, Remus Băciu Oăstioara de sus, Ion Bora Petros, Pompeiu Dariu Răchitova, Lazar Stana Renghet, Petru Popa Ribicioara, Axente Popoviciu Riscuțița, Ion Bunea Romas, Laurean Flăseriu Romas, Porfir Nicoară Vinerea, Azarie Circo București, Toma Popoviciu Boșorod, Laurean Petruțescu Pricar, George Părău Hațeg, I. Moldovan Hațeg, Alex. Bantaș Hațeg, Teodor Isterni Ulieș, Ion Mihaila Săliște, Ion Petruționiu Tisa, Iosif Pascota Cârjiță, Iuliu Moga Almașul mic, Aron Todea Balsa, Basilu B. Costa Bobâlna, I. Bănățean Balomir, Teofil Crișan Bacăiuți, Ion Stănescu Beren, Iosif Naja Bozes, Simion Cozmescu Bucium, Ion Dregan Ramos, Elena Comes Serel, Silvia Glova Șesuri, N. Todor Spini, Nic. Crăcian Sfanja, Aron Baron Sulighelț, George Indreș Tomești, Teodor Lungu Torățel, Vas. Roman Trestia, Ion Fleșer Turdaș, Adron Iezon Uibărești, Ana Szilagyî Uricani, Erzilia Voin Valea Lupului, Ion Oancea Zdrăbt, Ion Branga Orăștie, Alex. Bușa Hunedoara, Nic. Paștuiu Șeușa, Ion Mlădin Siria, Paul Pușcasiu Pria, Ion Șerbau Prostea, Ion Lacea Săupetru, Iosif Stauca Sebeșul de jos, Alexandrina Pinteș Șchiopi, Liviu Russu Săcalul de câmpie, Stefan Bărbos Baia-mare, Const Trifu Certeje, Ion Danciu Bucium sat, Ion Căpriță Jurjova, Aron Stănilă Chimindia, George Danil Castău, Igi Krippner Brad, Ion Chevereșan Jidovini, Ion Filip Tășnad, Școala primară de stat Rechitova, Augusta Frantz Aiud, Demetrie Martinescu Băile-Herculane, C. Velcu Topleț, Ion Cinlea Băița, Margareta Domani Tășnad, Elena Domani Acăș, Vas. Berghea Ghelar, Serafin Giurca Doman, Simion Balint Cornești,

Sam. Șipos Bătăgel, Ion Cioc Cacoveni, Patricui Pop Supurul de jos, Vasile Moga Ciuhitelnic, Pavel Jurchescu Ruginosu, Simion Gude Ulciug, Gregoriu Rusu Ciș, Silviu Centea Căpâlna, Iuliu Putici Chirătău, George Resiga Vidra medie, Aug Maior Aiud, George Felea Ciuruleasu, Școala prim. de stat No. 2 Sătulung, Grigoriu Bricui Șieu-măgheruș, Mih. Opresan Racovița, Elisa Crișan Sebesul-săsesc, Augustin Pleban Răstoci, Vasile Bota Mesteacăn, Ion Perde Harastăș, Valeria Suciu, Mediaș, George Bucur Crihalma, Elie Bunea Iacobenii, Emiha Păvire Hașfalău, Irma Șervan Hașfalău, Nicolae Bôjthe Hașfalău, Ion Muntean Săupetru, Ion Nicolae Aorig, Ana Pavel Seliște, G. Pop Hughiz, Nic. Radia Solomon, câte 50 lei. Teodor Blidar Ictar 75 lei, Trifon Luncă Ferenidia 45 lei, Matei Schistek Recița 500 lei pentru 20 ino din plasa Recița a 25 lei, Stefan Bota Giulesti 75 lei, Georde Adoc Costeiu mare 75 lei, Traian Tămaș Drăjești 75 lei, Sabin Mihuțiu Sălcia 75 lei, Adrian Perii Baza 75 lei, Atanasie Roman Grohot 60 lei, Terezia Devald Sacul 25 lei, Ana Popoviciu Brad 75 lei, Ion Hodea Baza 75 lei, Iuliu Pamptui Beclean 20 lei, Miron Racota Hașfalău 75 lei, Ioana Soanea Hașfalău 25 lei, Școala primară Sașca Montană 25 lei, Natalia Germec Sacul 31 lei.

Abonamente achitate pe 1923.

Școala primară de stat Sașca Montană 100 lei pe 1924 Vasile Văja Bohoiț 75 lei pe 1924,

Ana Bercea Ludosu mare, Ion Boțac Ucuriș, Romul Densușan Bistrița, Antonia Breban Bistrița, Efen Tîgu Pocola, Școala primară de stat Ila-mare, Demetrie Moldovan Pecica, Școala primară de stat No. 1 Lugoj, Sabin Iula Simeria, Veronica Pașca Săcel, N. Avram Drașov, Stefan Drăgulescu Varadia, S. Botescu Rusca montamă, Ion Vescan Aguj, Ion Zepa Perșani, Blanca Beoca Nădrag, Avram Niculescu Zimbora, Solomon Bistreaan Jupa, Școala primară de stat Ciacov, Școala gr. cat. Serel, Aron Riurean Cacova-Sebeș, Ion Chiffa Blașfalăul de jos, Valeria Trifu Tășnad, Aureliu Aldan Sălbăgel, Alexandru Pop Capnic, Maria Mureșan Capnic, George Guga Răcășdia, Teodor Boțac Păgăia, Iuliu Chirtos Beclean, Ilarion Timoc Feldru, Ion Goția Sebesul-săsesc, Adrian Mică Sechința, Iustin Târgoveț Beclean, Francisc Töröc Panticeu, Nicolae Marcu Săcel, Ana Dorea Mocui, Francisc Mihali Nădrăgu, Vasile Brașavean Turdea, Ion Sona Obreja, Ion Petrișor Valcău ung., Cristină Langa Nădurele, Dumitru Ilea Bucium, Ion Marin Reșinar, Andreiu Cioran Reșinar, Traian Pavel Seliște, Ion Peligrad Seliște, Lucreția Maheiu Beclean, Ilie Pîso Corabia, Dionisiu Luca Sănger, Irimie Rus Dej, Geza Hannig Băuiț, Emilian Hinția Laz, Școala primară de stat Neorincea, Berta Barabasi Uleing, Aurel Ionuța Vași de jos, Victoria Raceu Cricău, Ion Dobrota Sibiel, Grigoriu Bojar Panticea, D. Racolți Baia-mare, Vasile Văja Bohoiț, Gavril Bogdan Finteușul-mare, Ion P. Curescu Caran Sebes, Gavril Boroș Orman, Aurelia Bugnar Mica, Petru Opincar Sebesul-săsesc, Nicolae Vlad Loman, Minerva Pîso

Petrifalău, Virgil Timandi Chirău, Dumitru Gozar
Caseiu, Ion Mateiu Ghiroț, Virgiliu Ștefăniță
Ohaba-Bistra, Paulina Ștefăniță Ohaba-Bistra, Liviu
Cotârță Ticvaniul mic, D. Fleseriu Bârchis, Ion
Dascal Reteag, Mihail Maier Reteag, Antoniu Elek
Reteag, Dumitru Lazar Ciachi-Gârbău, Vas. Sdreng-
hia Sebeșel, Mihael Jampa Copșa mică, George
Măican Ticușul român, Elena Dragos Oslat, Ge-
orge Zahu Viile Satu mare, Dir. Școlii primară
Moldova-nouă, Corneiu Roșca Maciova, Trandafir
Buru Iar, Nicolae Lateș Miercarea-Cuic, Vasile
Trimbiteș Gălântaș, Petru Incicău Baia de Criș,
Francisc Banyai Mocirla, Oprea Petrea Seliște,
Petru Apolzean Săliște. Andreiu Matyasowsky

Drencova-Corla, George Ghișe Poiana, George
Bucurenciu Poiana, Ion Ghișe Poiana, Ion Vor-
nica Porâna, Const. Mihăieșe Săcădat, Ilie Bucur
Săcădat, Octavian Sumea Săcădat, Eugenia Anca
Reteag, Ion Man Căianul mic, Iosif Bercean Nîma,
Gregoriu Mihaieșe Beclean, Ion Tatu Cașolț, Ion
Giurgiu Cristian, Victoria Popoviciu Sibiu, Mihail
Ranga Aorig, Nicolae Paraschio Aorig, George
Mareș Aorig, Tecla Luculeț Sebeșul-sășesc, Petru
Popa Cornățel, Floarea Steier Valea Valcândort,
George Ghișoi Călnic, Rev. Școliar Bistrița, Vettei
Comșa Seliște, Gavril Pop Lăpușul ungureșc, Va-
sile Basarab Vaidei.

S'a deschis

în Cluj, Piața Ștefan cel Mare 7

Librăria și Papetăria

Banca Învățătorilor S. A.

Care e asortată cu tot felul de cărți didactice și de literatură. Mare asor-
timent în caete de tot felul!

Librăria și Papetăria Banca Învățătorilor dă îndrumări cum să se folosească
cărțile pe divizii și recomandă autorii cei mai folosiți în România.

Domnii învățători se pot adresa cu toată încrederea la Librăria și Pape-
tăria Banca Învățătorilor S. A. Cluj, unde vor fi serviți cinstit, prompt și culant.

Domnii învățători cari se aprovizionează cu ce au lipsă pentru școală dela
Librăria și Papetăria Banca Învățătorilor (și e dator a cumpăra numai de aici) dă
dovadă de încredere în el și ajutură o instituție învățătorescă.

Concurs.

Direcția minelor din Vulcan al Societății an.
rom. pt. exploatarea minelor de cărbuni „Petro-
șani” publică concurs pentru ocuparea a 5 posturi
de învățători. 3 pentru școala primară din Vulcan
și 2 pentru cea din Aninoasa.

Cereriile însoțite de diploma de învățător,
actul nașterii și atestatele de serviciu să se înain-
teze direcțiunii susnumite cel târziu până în 15.
Decembrie 1923.

Cei numiți vor fi salariați ca învățători de
stat rurali primind la această leafă un adaus de
20%, locuință, iluminat, încălzit gratuit și alimente
cu un preț foarte redus.

La școala primară din Aninoasă unul dintre
cele două posturi vacante este a-se ocupa la sec-
ția maghiară.

Direcțiunea.

Revista „Învățătorul” Cluj.